

Investicije Rudnika uglja Pljevlja u otvaranje novih ležišta rude uglja i ulaganja u rekultivaciju zemljišta i zaštitu životne sredine, koje bi morale da budu realizovane u okviru ukupnog projekta Drugog bloka Termoelektrane Pljevlja (TE Pljevlja), iznosile bi najmanje 227 miliona eura, od čega 145 miliona za investicione troškove, a 82 miliona za rekultivaciju i zaštitu životne sredine, pokazuju trenutno dostupni podaci kojima raspolaže Istraživački centar MANS-a.

Troškovi otvaranja novih rudokopa i rekultivacije zemljišta i zaštite životne sredine po osnovu eksploatacije uglja uopšte nijesu uračunati u ukupnu vrijednost investicije, uprkos tome što se projekat izgradnje novog bloka u potpunosti zasniva na značajnom uvećanju potrošnje uglja iz Pljevalja.

Naime, Nacrtom DPP-a za TE Pljevlja projektovano je da se do kraja rada postojećeg bloka TE do 2024. godine i za 40 godina rada Drugog bloka u potpunosti iscrpe sve rezerve uglja iz takozvanog užeg pljevaljskog basena, koji obuhvata lokacije Potrlica, Kalušići, Otilovići, Bakrenjače, Mataruge i Glisnica. Planskim dokumentom su ukupne rezerve uglja na ovim lokacijama procijenjene na oko 70 miliona tona.

Međutim, preduslov za izgradnju Drugog bloka praktično je udvostručenje sadašnjeg kapaciteta Rudnika uglja, posebno u periodu paralelnog rada dva bloka. Veći kapacitet Rudnika će zahtijevati znatne investicione troškove prije svega za eksproprijaciju zemljišta na novim lokacijama planiranim za eksploataciju uglja, razvoj novih ležišta, nabavku mašina i opreme, i razvoj potrebne infrastrukture.

Prema dokumentu „Tehno-ekonomska procjena termoenergetskog potencijala za snabdijevanje ugljem Drugog bloka TE Pljevlja“ iz juna 2013. godine, ukupni investicioni troškovi za nove rudokope iznose oko 145 miliona eura, od čega je za lokalitet Potrlica gotovo polovina sume, odnosno 64 miliona eura. Ulaganja u lokalitet Kalušiće planirana su u iznosu od 30 miliona eura, Otiloviće 12,2 miliona, lokalitet Bakrenjače 9,8 miliona, Mataruge 20 miliona i Glisnicu 7,7 miliona.

Istovremeno, od ukupnog investicionog troška od 150 miliona eura za troškove eksproprijacije je projektovano nepunih 37 miliona, od čega na Potrlicu otpada preko 6 miliona, na Kalušiće 10 miliona, Otiloviće 1,9 miliona, Bakrenjače 5,7 miliona, Mataruge 9,7 miliona i Glisnicu nepuna dva miliona eura.

Sa druge strane, shodno obavezama iz Zakona o rudarstvu troškovi rekultivacije eksploataisanog zemljišta morali bi biti uračunati u ukupnu investiciju. Kada je 2010. godine Rudnik uglja donio dopunjeni projekat za eksploataciju na površinskom kopu Potrlica za period do 2014. godine, kako bi dobio dozvolu za vađenje uglja količine 7.650.000 tona, prosječne troškove zaštite životne sredine i rekultivacije računao je po 1,17 eura po toni

uglja, što je davalo ukupnu sumu od 8.925.000 eura za pomenutu količinu uglja. Od ove sume je za samu zaštitu zemljišta, odnosno rekultivaciju na površinskim kopovima, odlagalištu i kamenolomu bilo planirano 7,3 miliona, za zaštitu voda 300 hiljada, zaštitu vazduha nepunih pola miliona, a na ostale troškove nešto preko 600 hiljada. Sudeći prema finansijskim izvještajima Rudnika uglja, iako je u pomenutom periodu kompanija zarađivala od eksploatacije rude, u rekultivaciju zemljišta i zaštitu životne sredine planirani novac nikada nije uložila.

Kada bi se upravo ova cijena od 1,17 eura troškova rekultivacije i zaštite životne sredine po toni uglja (iako je realna cijena u međuvremenu vjerovatno i veća) obračunala na projektovanu količinu od 70 miliona tona, koliko će biti potrebno za rad Prvog i Drugog bloka TE Pljevlja, dolazi se do sume od nepuna 82 miliona eura, koliko bi moralo da bude dodatno uračunato u ukupne troškove projekta Drugog bloka TE.

Krajnje je neprihvatljivo što autori Nacrta DPP-a uopšte nijesu prikazali ove troškove, čime je ekonomska analiza o opravdanosti projekta izgradnje Drugog bloka TE dovedena u pitanje, već su se očigledno vodili činjenicom da država godinama toleriše Rudniku uglja i Elektroprivredi Crne Gore da drastično uništavaju životnu sredinu i život građana u Pljevljima, a da za to ništa ne plaćaju.

Ovaj tekst je sačinjen uz podršku Evropske unije u sklopu projekta "Nulta tolerancija na korupciju". Za sadržaj ovog teksta odgovorna je isključivo Mreža za Afirmaciju Nevladinog Sektora - MANS, a stavovi iznijeti u ovom tekstu se ni u kom slučaju ne mogu smatrati stavovima Evropske unije.

Nacrt DPP za TE Pljevlja prikazao je ukupni investicioni trošak za izgradnju Drugog bloka TE od 366 miliona eura, koji se odnose samo na gradnju energetskog objekta. Međutim, nije uračunat čitav niz troškova, od kamata, troškova eksproprijacije, revitalizacije postojećeg bloka TE, izgradnje novih deponija i odlagališta otpada, preko troškova otvaranja novih rudokopa, do izdataka za zaštitu životne sredine i zdravlje ljudi.

Već sada je jasno da je upitna ekonomska opravdanost čitavog projekta, te da će stvarni troškovi realizacije Drugog bloka TE premašiti iznos od milijardu eura, pri čemu ni do danas nije poznat model finansiranja. Elektroprivreda je nedavno kao prvorangiranu izabrala ponudu češke kompanije Škoda koja je ponudila cijenu gradnje od 338,5 miliona eura. Ministarstvo održivog razvoja je javnu raspravu objavilo krajem maja, a današnji okrugli sto u Pljevljima je jedini koji će biti organizovan. Tajming održavanja okruglog stola dolazi nakon više neradnih dana u zemlji, a činjenica da Ministarstvo nije ni najavilo javnu raspravu, niti se do danas potrudilo da saopšti bilo šta u vezi ovog projekta, svjedoči da se postupak želi završiti sa što manje prisustva u javnosti.

Takođe, sva relevantna dokumentacija na osnovu koje je izrađena ekonomska analiza isplativosti projekta do danas se krije, što dodatno dovodi u pitanje transparentnost čitavog postupka i pokazuje da je javna rasprava obično fingiranje i farsa, kako bi se samo zadovoljila puka forma, a od javnosti sakrila suština i koštanje projekta izgradnje Drugog bloka TE.

Javna rasprava o Nacrtu Detaljnog prostornog plana (DPP) za TE Pljevlja biće održana u ponedjeljak 25. maja u Pljevljima.

Iz Nacrta DPP se ne može zaključiti da će biti novih zaposlavanja u Rudniku uglja, kompaniji koja je krajem 2003. godine imala 1.922 zaposlena, a danas oko hiljadu, što znači da je broj uposlenih prepolovljen.

Slična situacija je i kada je u pitanju zapošljavanje u Drugom bloku TE, koje će brojati od 50 do 100 ljudi, što je znatno manje nego u postojećem bloku. Ovo se objašnjava primjenom novih tehnologija koje će biti primijenjene i koje kao takve zahtijevaju manji broj zaposlenih. Izvor; mans